

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้แบบโรงเรียนชาวเกาะสร้างสุขเพื่อศิษย์และครอบครัว โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา โรงเรียนเกาะกูดวิทยาคม การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ “จิตตปัญญาศึกษา” แบบโรงเรียนชาวเกาะสร้างสุข 2) เพื่อศึกษาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม และ 3) เพื่อศึกษาระดับความสุขของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม

3.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบโรงเรียนชาวเกาะสร้างสุข ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนจำนวน 11 ท่าน ในการสนทนาครั้งนี้

3.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถามวัดศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการทำงาน, ด้านการเรียนรู้ และด้าน

ศีลธรรม และวัดระดับความสุขของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน หลังจากใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.2.1.1 นักเรียนโรงเรียนเกาะกูดวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 104 คน

3.2.1.2 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเกาะกูดวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 104 คน

3.2.1.3 ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน โรงเรียนเกาะกูดวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 11 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 18 คน เลือกแบบเจาะจงจากผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นเรียนละ 3 คน จำนวน 6 ชั้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งตามรูปแบบการวิจัย เป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนา ซึ่งเป็นประเด็นสนทนาเพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์ 2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยวัดศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงาน, ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม 2) แบบสอบถามวัดระดับความสุขของนักเรียน 3) แบบสอบถามวัดระดับความสุขของผู้ปกครองนักเรียน

3.3.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทำงาน 2) ด้านการเรียนรู้ และ 3) ด้านศีลธรรม และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขของนักเรียนและผู้ปกครอง

2. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ
5. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
6. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรอื่นที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวม

ข้อมูล

3.3.1.2 แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อและประเด็นสนทนา
2. จัดเรียงลำดับคำถามก่อนหลังให้เหมาะสม
3. จัดพิมพ์ (ร่าง) ข้อคำถาม
4. นำร่างข้อคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม
5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. จัดพิมพ์ข้อคำถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสนทนากลุ่ม

3.3.1.3 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทำงาน 2) ด้านการเรียนรู้ และ 3) ด้านศีลธรรม และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขของนักเรียนและผู้ปกครอง

2. กำหนดประเด็นและหัวข้อหลักในการสัมภาษณ์
3. จัดทำร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ โดยเป็นคำถามปลายเปิด
4. นำร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยใช้แนวคำถามที่สร้างขึ้นเป็นประเด็นในการสนทนา โดยการซักถามผู้ให้ข้อมูล จุดประเด็นให้เกิดการพูดคุย ถามความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ

2) ดำเนินการบันทึกโดยใช้แบบบันทึกการสนทนา ร่วมกับการบันทึกเสียง

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนโดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองเป็นผู้เขียนตอบ

2) รวบรวมแบบสัมภาษณ์แล้วนำคำตอบแต่ละข้อคำถามมาแจกแจงความถี่ วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

3.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ประชากรที่เป็นนักเรียนตอบแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 104 ฉบับ

2) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ประชากรที่เป็นผู้ปกครองตอบแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในการประชุมชั้นเรียน จำนวน 75 ฉบับ ส่วนที่เหลืออีกจำนวน 29 ฉบับ ให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นนำไปให้ตอบในช่วงเวลาเย็นที่บ้านนักเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 104 ฉบับ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Documentary) การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอเชิงพรรณนา

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การวัดศัภยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และการวัดระดับความสุข ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2.1 การแจกแจงความถี่แต่ละระดับ และการกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วนของข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นระดับมาก

3 หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นระดับน้อย

1 หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

3.5.2.2 การหาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับ โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยของระดับความรู้สึกหรือความคิดเห็น เพื่อแปรผลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1981: 82) มีรายละเอียดดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีศักยภาพหรือความสุขอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีศักยภาพหรือความสุขอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีศักยภาพหรือความสุขอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีศักยภาพหรือความสุขอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีศักยภาพหรือความสุขอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรของโรวิเนลลี และแอมเบลตล์ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 248 – 289)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ โดยค่าตามเกณฑ์ $IOC \geq 0.5$

1.2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 32)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามตามเกณฑ์ $\alpha \geq 0.75$

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ x แทน คะแนนเฉลี่ย

Σx แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Σx แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

Σx^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม